

MARTHE veegde haar wangen droog met een papieren handdoekje, keek in de spiegel en dacht: ik lijk op haar. Als twee stralen zonlicht, alleen iets ouder. Ze sprak de woorden niet uit, maakte alleen de bewegingen met haar lippen: als twee stralen zonlicht.

De spiegel liep van plafond tot wasbak, van muur tot muur. In het matige licht leek hij de ruimte te verdubbelen. Het beeld van een grot kwam in haar op. Dit was niet het damestoilet van een massale discotheek, maar een hol onder de grond. De mensheid bevond zich op grote afstand, hier was ze helemaal alleen. Er drongen doffe dreunen door de wanden, toch vond ze het aangenaam stil.

Dat ze leek op haar zusje Isobel was geen nieuw inzicht. Van kleins af aan hadden ze het gehoord: Zijn jullie tweelingen? Veel mensen vergisten zich, ondanks haar steile haar versus Isobels krullen. Een van haar vriendjes had zelfs een keer geprobeerd Isobel te zoenen. Andersom was dat nooit gebeurd, want Isobel was meer een denker, en als ze al vriendjes had, dan waren het slimme types met warrig haar die zelden dronken, wat de vergissingskans minimaliseerde.

Dus ja, ze wist dat ze uiterlijke overeenkomsten hadden, maar zo sterk als nu had het haar nooit getroffen. Ze nam zichzelf zorgvuldig op: normaal postuur, medium borsten, ovaal hoofd, lang blond haar. Knalgeel jurkje, waaraan Isobel zich nooit zou wagen. Blauwe ogen, gangbare neus, gemiddelde lippen en, als ze kritisch was, iets te grote oren. Had Isobel grote oren? Marthe had haar uiterlijk altijd beschouwd als gemiddeld. Met een beetje hulp van de cosmetica- en modebranche kon ze het tijdelijk opvijzelen tot het niveau dat nodig was om aandacht te trekken, en dan niet van de hele wereld tegelijk. Ze besepte dat ongelimiteerde aandacht ongewenst was: je zou er maar van bezeten raken, er je zelfbeeld

aan ophangen, oud worden, en niets overhouden. Naarmate ze langer staarde naar de vrouw tegenover haar, vergat ze de details waarop je geneigd bent te letten als je in de spiegel kijkt. Ze zag niet meer de rode omlijsting van haar traanogen, niet meer de subtiel uitgelopen make-up, niet meer de gewichtige frons. Nu was er alleen nog het intense blauw van haar irissen, waartegen een hemels halogeenlicht afketste.

‘Als twee stralen zonlicht, alleen iets ouder.’ Hun oma had het eens gezegd, maar oma was twaalf jaar dood, en Marthe had lang niet meer aan die uitspraak gedacht. Ze zei het nog eens, dit keer met geluid. Nu de woorden daadwerkelijk lucht in beweging hadden gezet, leken ze waarachtiger.

Marthe rook aarde en dacht weer aan de grot. Er kwam een vrouw naast haar staan, kleiner dan zij, tengerder, ongeveer even oud, en minstens voor de helft exotisch, want voorzien van donkere ogen, zwart haar met een slag en een getinte huid. Er sijpelde een druppel bloed uit haar neus. Marthe dacht dat ze haar ergens van kende.

‘Kijk nooit te lang naar jezelf,’ zei de vrouw met een lachende grijns. ‘Hoe langer je kijkt, hoe meer je ziet wat mis is.’ Ze veegde het bloed weg met de rug van haar hand en waste haar handen. Er kwam geen nieuw bloed meer bij. ‘Nu valt me bijvoorbeeld op hoe raar mijn beha zit. Moet je zien hoe de bandjes mijn lijf indeuken, dat is toch lelijk?’

Marthe haalde haar schouders op. ‘Het stoort me niet.’

‘Nee,’ zei de vrouw, ‘het moest maar eens afgelopen zijn.’ Ze droogde haar handen, klikte de sluiting op haar rug los en wurmde de beha uit haar jurk. Haar boezem slonk met minstens de helft, maar ze was nog steeds vrij sexy. Met een onderhandse beweging gooide ze haar kostbaar ogend ondergoed in de prullenbak.

Marthe lachte, maar de tranen zaten nog in haar systeem, waardoor het meer klonk als een snik.

‘Vertel,’ zei de vrouw scherp, ‘wat zit jou dwars?’

Marthe haalde haar schouders op. ‘Ik kan het niet zomaar uitleggen.’

‘Soms helpt het om je hart te luchten bij een vreemde.’

Marthe schudde haar hoofd. ‘Het is niets,’ zei ze. Heel even zag ze Isobel in de spiegel. Niet als een straal zonlicht, maar echt haar zusje.

‘Als je erom huilt is het meer dan niets.’

Marthe keek haar evenbeeld strak aan. ‘We deden weinig samen, mijn zus en ik,’ zei ze. ‘Onze karakters en interesses liepen totaal uiteen. Maar dansen, dat deden we wel.’

‘En nu niet meer?’

Marthes onderlip trilde. ‘Het kan niet meer,’ zei ze met onvaste stem. ‘Isobel is weg. Op reis. Ze komt nooit meer terug.’ Ze perste haar lippen op elkaar, maar het was niet genoeg. Zachtjes schokkend begon ze te huilen. ‘Het is beter zo, ik moet er alleen even aan wennen. En dat valt nog niet mee.’

‘Vertel mij wat,’ zei de vrouw. ‘Dingen hebben tijd nodig. Ik probeer al mijn leven lang mijn jeugd te verwerken. Mijn vader was een moslimextremist die aan de drank raakte, begrijp je? Er was veel furie bij ons thuis, maar er viel ook veel in het water.’

Marthe slikte.

De vrouw zei: ‘Niemand heeft het voor het kiezen met zijn kleine en grote problemen. Hoe je beha zit, waar je zus uithangt, in wat voor nest je wordt geboren. Kun je geloven dat ik mijn vader in de gehaktmolen heb geduwd?’

Door haar tranen heen proestte Marthe het uit. ‘Wat hysterisch.’

‘Ik heet trouwens Lua,’ zei de vrouw met een geheimzinnige glimlach, en ze gaf een ferme hand. ‘Dat is Portugees voor maan.’

Toen Marthe losliet en Lua’s hand langs de hare gleeed, voelde ze een tinteling. Ze zag Lua kijken: haar gezichtsuitdrukking ging van geamuseerd naar verwonderd en eindigde op

neutraal. Zonder nog iets te zeggen verliet de vrouw het toilet. Ze duwde de deur naar de zaal open: als een golf klapte het lawaai over Marthe heen. De deur sloeg dicht en de muziek droop van haar lijf.

2

MARTHE had die middag haar ouders bezocht, een laatste poging om samen een plan te maken. Maanden geleden was haar zusje halsoverkop op reis gegaan. Ze had een instabiele indruk gemaakt. Het had lang geduurd voor er bericht was gekomen: een filmpje waarin Isobel vertelde dat ze op een boerderij in de Verenigde Staten was, en dat het goed met haar ging. Het stelde haar ouders gerust, maar Marthe maakte zich er juist meer zorgen door. Want het filmpje rammelde. Het was knutselwerk. Maar haar ouders wilden er niet van weten. Hoe meer ze doordramde, hoe afstandelijker en killer haar vader en moeder werden, alsof ze koste wat kost in het filmpje wilden geloven. Niet voor Isobel, dacht Marthe, maar omdat ze zelf al genoeg andere zorgen hadden.

De vorige keer dat ze haar ouders om hulp had gevraagd, was dat uitgelopen op een drama. Inmiddels wilde ze niet alleen Isobel opsporen, maar waren er nieuwe problemen ontstaan door de afwezigheid van haar zusje: Marthes psychologiestudie was uitgelopen, en haar spaargeld was opgegaan aan de huur van het gezamenlijke zolderappartement, dat ze nu in haar eentje bewoonde.

‘We hebben jou en Isobel tot jullie achttiende gespekt,’ hadden ze gezegd. ‘We hebben een fortuin in jullie opleidingen gestoken. Wat verwacht je in vredesnaam nog meer van ons? We hebben Isobel steeds onderdak geboden na haar zelfmoordpogingen en haar psycholoog betaald. Wij vinden het een opluchting dat ze rust heeft gevonden in Amerika. Ben jij daar dan niet blij mee?’

Er was iets losgeschoten in Marthes hoofd. Ze was zeldzaam kwaad geworden en gaan schreeuwen. Haar ouders hadden haar hoofdschuddend het huis uit gezet. Dit waren mensen die hun hond beter begrepen dan hun bloedeigen dochter. Het stinkbeest.

Ook nu gebeurde aanvankelijk waarvoor ze had gevreesd. Het gesprek ging er in eerste instantie over hoe zwaar zij het hadden, twee ploeterende Hollanders die de last van de wereld op hun schouders droegen. Over hun moeizame relatie en de bijbehorende therapie. Over de perikelen in het ziekenhuis, haar moeder was arts, en over de krimp in de IT-sector, haar vader was reorganisatiemanager. Maar gaandeweg was de toon veranderd, of misschien had Marthe met een ander oor geluisterd.

‘Laat me even uitpraten,’ had haar moeder gezegd. ‘Hoe het filmpje ook is gemaakt, waar in de wereld ze zich ook bevindt, Isobel wil ons vertellen dat we ons geen zorgen moeten maken. Je vader en ik hebben ons bij die boodschap neergelegd, en misschien moet jij dat ook doen. Isobel zal altijd onze dochter zijn, tot het bittere eind heeft zij een plekje in ons hart. Daar verandert dit niets aan. Ze zal ook altijd jouw zusje zijn. Juist daarom zou je verder moeten gaan met je eigen leven.’

Haar vader was naar de kast in de voorkamer gelopen. ‘Kijk eens,’ zei hij. Hij pakte een Google-bril uit zijn postvakje. Marthe zag dat het een nieuw model was, met een buffelhoornen montuur waarin de techniek nu onzichtbaar was verwerkt. ‘De bril legt beelden op de wereld om me heen. Extra informatie, ontzettend handig. Hij laat me bijvoorbeeld zien wat de route naar de supermarkt is, en wat jouw hobby’s zijn.’

‘Dat weet ik toch allang,’ had Marthe gezegd.

Haar vader zette de bril op en tikte met zijn wijsvinger tegen de zijkant. ‘Je moeder en ik hebben oude beelden van Isobel laten bewerken. Homevideo’s, dat soort dingen. Haar beeltenis is vrijstaand gemaakt en reageert realistisch op de omge-

ving.' Er verscheen een glimlach op zijn gezicht. Marthe beet op haar onderlip. 'Nu is ze altijd bij ons, als we dat willen.' Marthe zag haar vaders ogen vochtig worden. 'Wil je ook?' zei hij. 'Ze heeft nu het spijkerjasje aan dat ze kreeg op haar vijftiende verjaardag.'

Marthe schudde haar hoofd. Ze omhelsde eerst haar vader, toen ook haar moeder, die altijd wat stijfjes was. 'Ik geloof niet dat ik een bril nodig heb om me Isobel te herinneren. Maar ik begrijp nu wat jullie bedoelen.'

'Je moet verdergaan met je eigen leven,' zei haar moeder nog een keer.

Op weg naar het metrostation, te midden van spelende kinderen en kwetterende vogels in de nieuwbouwwijk van haar ouders, groeide het verlangen om nieuwe stappen te zetten. Het leven trok verder terwijl zij vastzat in verdriet, en dat was niet optimaal, dat begreep zij ook wel. De wereld zat vol mogelijkheden, hield ze zichzelf voor. Alles was vindbaar. Ze mocht het nog niet opgeven.

Terug op de zolder waar Isobel en zij de afgelopen twee jaar hadden gewoond, had ze geprobeerd een boek te lezen, noedelsoep gemaakt, thee gedronken, geïmagineerd over het hoogpolig tapijt. Ze liep de kamer van haar zus in en keek rond. Alles was er nog zoals ze het had achtergelaten. Pastelkleurige engelen. Esoterische boeken, want Isobel studeerde godsdienstwetenschappen en had een bijzondere interesse in spiritualiteit. Toen speelde Marthe het filmpje nog eens af op haar telefoon. Hoe beter ze ernaar keek, hoe minder ervan overbleef. Maar misschien was dat inderdaad het punt niet. Ze opende een dakraam en ging naar buiten hangen. Ze keek naar het oude centrum verderop, van de middelgrote studentenstad, twee millennia oud, fundament op fundament, stad van tunnels, stad van stegen. Uiteindelijk was haar blik gevallen op iets moderns, het absurd grote logo van een relatief nieuwe club. Misschien moet ik weer eens gaan dansen, dacht ze.

Het idee gaf haar een brok in de keel.

Terwijl de zomeravond viel, trok de club haar steeds meer aan. Sinds Isobels vertrek had ze niet meer gedanst, het was te zeer vervlochten met haar zus. Maar in de Nakatomi Plaza waren ze nooit geweest. Dat hielp misschien. Marthe vouwde haar telefoon twee keer uit, wat de schermgrootte verviervoudigde, en zocht de Plaza op. 'Vooruitstrevende danstempel!' las ze. 'Zeven euforische zalen!' Hoe meer ze erover wist, hoe minder ze eraan kon ontsnappen.

De heenweg was een hellegang. In haar eentje langs groepjes jongens, overal politie, de meeste agenten niet ouder dan zij. Ze voelde priemende blikken op haar jurk en wat eronder zat. Dat ze fietste, zo snel ze kon, gaf haar nauwelijks een veiliger gevoel. Marthe was kwetsbaar als de maan ver boven haar, een flinterdun sikkeltje. Eenmaal binnen merkte niemand dat ze alleen was, daar had ze alleen zichzelf als belager. Die middag had ze het gevoel gehad dat ze schakelde van boosheid naar berusting, van emotie naar ratio. Maar het verdriet zat dieper dan gehoopt. Eén stap op de dansvloer en het greep haar bij de strot. En nu stond ze hier, in de wc's, te staren naar zichzelf, of naar Isobel, dat werd steeds onduidelijker.

Marthe leunde over de wasbak en legde haar oor tegen de spiegel. 'Lieve zus, je kan het,' hoorde ze. 'Lieve zus, wees als de vrouw van daarnet. Zit je beha niet lekker? Gooi hem in de prullenbak. Heb je verdriet? Zet je eroverheen. Lieve zus, je kunt het zonder mij, dat weet ik.'

Ze deinsde terug en keek naar de spiegel, het raam naar de wereld waar Isobel nu was. Ze zei het nog eens, dit keer harder: 'Als twee stralen zonlicht, alleen iets ouder.'

MARTHE dook onder in de deinende, zwetende massa. Ze worstelde zich tussen warme lijven door, richting het midden van de eerste zaal, de kelder, kolkend en schuimend als een menselijk golfslagbad. Door gouden spiegelwanden liep de club schijnbaar door tot in het oneindige. In de uiterste hoek van de zaal, boven de bar, onttrok het plafond zich met een lichte kromming aan het oog. De mensen om haar heen waren uitbundig gekleed, met pruiken en fluorescerende kleding, en gedroegen zich extatisch, maar waren ze echt zoveel gelukkiger dan zij?

Het ging niet goed met de wereld, iedereen was zwaarmoediger dan vroeger. De stagnerende economische groei, vergrijzing, klimaatverandering, energiecrisis, het naderende einde van de wereld... Vijf jaar geleden had Google een precieze berekening onthuld van het moment waarop de mensheid met te veel zou zijn, de natuurlijke hulpbronnen uitgeput raakten en er een allesverwoestende oorlog uitbarstte. Inmiddels waren we gewend aan deze 'eindsom', maar het leven was niet meer hetzelfde. Het was een sfeerbepalende grijze wolk boven op Marthes eigen problemen, waar ze het fijne niet van wist.

Ze dacht: waarom zouden we in vredesnaam willen dansen als we met z'n allen naar de hel gaan? Maar ze dacht ook: wat moeten we anders? We willen dansen omdat onze hoofden leeg zijn als het lukt, omdat we dan opgaan in extase, omdat na afloop alles anders kan zijn. De Nakatomi Plaza zou diep in de aarde kunnen zakken, een reusachtige bubbel onder de grond, en het zou niemand wat kunnen schelen. Doordrinken, doordansen, niet nadenken over wat komen ging, dat was nadrukkelijk het idee.

Met samengebalde kracht zette ze zichzelf in beweging, in de hoop dat haar brein spoedig de juiste stoffen in haar bloed-

baan zou spuiten en het vliegwiel op gang kwam. De muziek was elektronisch, herhalend, daar lag het niet aan. Het was haar hartslag: die moest samensmelten met het ritme, maar ze liepen elkaar steeds mis. Haar hart hield haar tegen, het schreeuwde om Isobel. Ze bewoog nog sneller en forceerde een lach. Dansen was leuk, niemand was hier om te treuren: als haar gezicht het zei, sijpelde het via de zenuwkanalen mischien terug naar het commandocentrum. Of misschien moest ze eerst wat te drinken halen.

Ze sloot zich aan bij de wachtrij aan de bar. De oude fabriekstorende boven haar uit. In deze hoek was de wand niet bekleed met spiegels, maar met een materiaal dat zo donker was dat het al het licht opslokte, zo donker dat het haast niet leek te bestaan. Het gebouw was op vernuftige wijze opengewerkt. In elke vloer zat een cirkelvormige uitsparing, per verdieping groter. Met een spectaculair optisch effect als gevolg: een verticale tunnel van uitdijende ringen die je omhoog leek te zuigen. Overal zag Marthe achterhoofden van mensen die net als zij keken naar de zalen boven hen. De truc was verlichting, had ze op de site gelezen. Elke opeenvolgende laag was lichter, in verschillende kleuren, met de bovenste ring als onweerstaanbaar lichtbaken, afgezet tegen het pikzwarte glazen dak. Dit had zijn weerslag op de clubgangers: hoe hoger ze stonden, hoe echter en mooier ze leken. De dansvloer in de kelder was het grootst, daar danste de massa. Naarmate je omhoogging werden de dansvloeren intiemer en de muziek obscuurder, en alleen zij die genoeg coins scoorden mochten door naar de zevende zaal. De site deed hier vaag over: 'niemand' wist hoe je coins scoorde in de alternate reality game van de club. Lekker spel als niemand dat wist. En o ja, je kon er ook komen als je voor veel geld viplid werd.

Marthe was aan de beurt, bestelde een glas bronwater en dronk het rustig leeg, terwijl ze zich voorbereidde op haar volgende danspoging. De laatste teug sloeg ze achterover, en

daarbij zag ze, in het licht bovenaan, de vrouw uit de wc. Lua. Ineens was het simpel. Ze moest doorgaan tot haar voeten zeurden en dan nog wat langer. Boven alles moest ze Lua zien te bereiken. Bijna zonder het te merken begon ze te bewegen. Een oud deel van haar brein werd ontketend, vrijwel direct kwam de gewenste fysiologische verandering op gang: pompend bloed, knisperende stofjes, hart kloppend op de beat. Marthe danste. En ze baande zich een weg naar boven. Op elke verdieping zocht ze de vide op, om naar Lua te speuren. Zonder speciale reden: ze hoefde haar niet te spreken, was niets met haar van plan, maar het gaf haar iets om na te streven, zoals het mysterieuze koffertje in spannende films. Steeds hoger ging ze, ze voelde zich vrijer, beseftte dat ze zich moest losmaken. Nam minder moeite om te slalommen, stootte tegen mensen aan. Het was een daad van onafhankelijkheid.

Zo bereikte ze zaal zes. Vanaf het balkon keek ze naar de reiling van de vipzaal, het felle licht, de mensen daar. Lua was er niet meer, maar wel een jongen in wit overhemd, die met zijn mouwen over zijn gezicht wreef. Ze sloot haar ogen en liet haar lijf zijn werk doen. Het licht van de zevende omhulde haar, alsof ze er deel van was, en ze bewoog zo vloeiend, en dat verraste haar zodanig dat ze zich er volledig aan kon overgeven. Het voelde als kamikazedansen wat ze deed: bewegen tot je erbij neervalt of de dans anderszins onvermijdelijk eindigt.

4

MARTHE opende haar ogen en stond alleen. De menigte was teruggedeinsd en vormde een halve cirkel om haar heen. Ze stopte en wankelde. Haar eerste gedachte was dat er iets mis met haar moest zijn. Ze keek naar haar jurk, maar daar was niets aan te zien. Ze keek naar haar handen. Die waren in orde. Ze veegde met haar vinger langs haar neus, maar er was

geen bloed. Toen pas zag Marthe dat iedereen naar boven keek. Ze legde haar hoofd in haar nek en zag zichzelf in het glazen dak, te midden van de ringen van de verdiepingen. Op de reling van het bovenste balkon was een jongen geklommen. Hij richtte zijn armen ten hemel. Grote ogen, schitterend oogwit. De muziek viel stil. De jongen zette af. Hij sprong.

Marthe stond daar als versteend, terwijl de jongen vooroverviel. Hij suisde naar beneden, niet recht, zoals je zou verwachten, maar met een buiteling. Een touw zwiepte van de reling langs zijn been en trok strak, waarna de jongen met een schok ondersteboven klapte. Een zweepslag schalde door de danshal. Ze zag zijn ogen weer, het witte overhemd, de natte mouwen. Het touw gaf mee, kwam los van het been, en de jongen viel verder naar beneden. Nu zag ze het werkelijke bevestigingspunt: het touw zat om zijn nek. Met een tweede schok maakte hij nog een buiteling. Er klonk een krakend geluid, het kon niet anders of zijn nek brak. Zijn voeten suisden langs Marthes hoofd. Hij slingerde, bungelde, en het duurde lang voor hij tot stilstand was gekomen, zijn net nog actieve lijf nu een zak botten, homp vlees.

Voorzichtig begon het gebouw weer te ademen. ‘Fucking hell,’ zei Lua. Ze kwam Marthe door de menigte tegemoet. Zij was degene die de stilte verbrak, er steeg direct geroezemoes op, de massa had een seintje nodig gehad. Gedwee ging men op weg naar de nooduitgangen aan weerszijden. Lua omhelsde Marthe, half oog op de hangende zelfmoordenaar, als om er zeker van te zijn dat het touw niet alsnog zou breken. ‘Gaat het?’ zei ze.

Er doken twee mannen op: een getinte met een gemillimeterde kroeskop en een blanke met wilde haren. Net als Lua herkende Marthe ze beide, en plotseling wist ze nu ook waarvan. Dit waren de verkopers die haar als ze hardliep aanspraken op de Grote Markt. Ze waren onvermoeibaar, tablets in de hand, opportunistische glimlach op het gezicht, ook na de zo-

veelste afwijzing. Heel even reflecteerde ze op de oogkleppen van het contextueel geheugen. Toen was ze weer in de disco, met een joekel van een trauma boven haar hoofd.

‘Wat een aandachttrekker,’ zei de blanke. Met een grimas wendde hij zich af. ‘Pervers om anderen zo met je leed te confronteren.’

‘Wie is dat?’ zei de getinte. Hij was een stuk ouder dan de blanke, ergens in de dertig schatte Marthe. ‘Hoe kwam die jongen boven?’ En hij herhaalde wat Lua had gezegd: ‘Fucking hell.’

‘Ik ken hem niet,’ zei de blanke. ‘Wel grappig. Als die jongen een sneetje in zijn vinger had gehad, zou ik van mijn stokje zijn gegaan. Maar met een touw om zijn nek kan ik alleen maar van hem walgen.’

De getinte man legde zijn hand op Marthes bovenarm. ‘Gaat het een beetje?’ zei hij met een keelstem. ‘Ik ben Erhardt, en ik stel mij zo voor dat wij nu even goed voor jou gaan zorgen.’

Lua pakte Marthes hand en trok haar weg van de dode, de uiteenvallende menigte in.

5

MARTHE snapte niet wat hij steeds zei: ‘Drie uur, regenpijp.’ ‘Tien uur, reclamebord.’ ‘Eén uur, dakgoot.’ Ze liep door donkere straten met naast zich de blanke man met het wilde haar. En er was wel meer wat ze niet begreep. De sirenes op de achtergrond, de opstootjes in de verte, het laconiek opdreunen van tijdstippen: alles leek ver weg en merkwaardig. Steeds als ze voorzichtig terugkwam in de werkelijkheid, was daar de herinnering aan de club, als in een ijdroom: flitsend licht, een neerstortend lichaam, en dan die brekende nek. Bij elke herhaling ging er een schok door haar lijf.

De man was een kop groter dan zij. Marthe had haar hoofd tegen hem aan gedrukt, hij had zijn arm om haar schouder en

bepaalde de route. Toen hij in de Nakatomi Plaza had voorgesteld haar naar huis te brengen, hadden Lua en de getinte man elkaar betekenisvol aangekeken, en gezegd dat ze nog iets te doen hadden. Haar fiets hadden ze bij de club laten staan. Ze hadden de loopbrug genomen, de singel over, het stadspark door, waar het wemelde van de junks, en dit keer was er niemand die haar nariiep.

‘Twee uur, regenpijp.’ ‘Twaalf uur, straatlantaarn.’

Ze keek met hem mee en begreep: hij wijst de beveiligingscamera’s aan. Zo snel dat het leek alsof hij al wist waar de camera’s hingen, wat knap zou zijn omdat het er zoveel waren. Hij ontleende er in ieder geval een zeker genoeg aan. Marthe wilde er iets over zeggen, maar het lukte niet, alsof haar spraakcentrum was uitgeschakeld. In plaats daarvan las ze de billboards langs hun route: bejaardencentrum, bijscholingsinstituut voor werklozen, zelfmoordhulplijn, aanmeldpunt voor proefpersonen voor klinisch onderzoek. Ze passeerden een uithangbord met daarop een oranje neonkonijn en het woord HOTEL. Pas voor haar huis kwamen de woorden terug. Zij draaide zich naar hem toe, hij pakte haar vast bij haar middel en zei: ‘Hoe voel je je nu?’

‘Shellshocked,’ zei ze.

De man zweeg.

Marthe keek omhoog om hem beter te kunnen zien. ‘Het is stom,’ zei ze. ‘Aan de ene kant kijk ik niet meer van dit soort dingen op.’

‘En tegelijk raakt het je.’

De man had een langwerpige gezicht, een puntige neus, donkere wenkbrauwen, normale oren. Zijn haar was donkerblond, halfang, en stak alle kanten op, net als zijn baard. Maar zijn hals was zorgvuldig geschoren, waarschijnlijk vandaag nog. Marthe dacht: die baard lijkt wild, maar hij is gecultiveerd. De man droeg een bruine driekwartbroek en een hemd met camouflageprint. De zomer kwam al aardig op gang,

maar inmiddels, halftwee 's nachts, was het flink afgekoeld. Kennelijk had hij daar geen last van. Boven hem voorkwam de lichtvervuiling van de stad dat er sterren zichtbaar waren.

‘Overall is ellende,’ zei ze. ‘Dat weet ik wel, maar als het voor mijn neus gebeurt, voelt het toch anders.’ Ze trok een zuur gezicht. ‘Ander onderwerp.’

Hij keek haar afwachtend aan.

‘Ten eerste wil ik weten hoe je heet,’ zei Marthe.

‘Heb ik al gezegd.’

‘Dat was dan niet op het juiste moment.’

‘Randy,’ zei hij, breeduit grijnzend. ‘Ik heet Randy. Zoals Lua zou zeggen: dat is Engels voor hitsig.’

‘Oké, Randy,’ zei Marthe, ‘je mag mee naar binnen, maar je mag me alleen vasthouden, een beetje zoals nu. En straks ga je gewoon weer naar huis.’

6

MARTHE zette de waterkoker aan. Ze plaatste Isobels roodgestippelde mokken op haar dienblad met Schots motief. De theedoos was van haarzelf, op zijn kant paste hij er precies naast. De waterkoker klikte uit en raasde na. Toen keek ze net iets te lang in de tl-buis boven het aanrecht en flitste de zelfmoordenaar weer langs. Ze probeerde het beeld weg te drukken. Vergeet het, zei ze tegen zichzelf, het was puur toeval dat ik zo dicht in de buurt was. Maar stiekem wist ze dat het wél iets met haar te maken had.

Uit de huiskamer klonk een gitaar. Isobel had hem in een opgewekte fase gekocht, maar er nooit veel mee gedaan. Randy wist er wel raad mee: ze hoorde hem pingelen, stemmen, een riedeltje uitproberen. Ze schonk de mokken vol en verliet het keukentje in de gang. Hij zat midden op de bank, precies onder de nok van de zolder, in het donker. Daar had ze iets meer dan een dag geleden op een stoel gestaan, een broekriem

in haar handen. Randy keek haar aan en zei niets, in zijn pupillen weerspiegelde het ganglicht. Schijnbaar vanzelf bewoog zijn vingers over het instrument. De melodie die hij speelde was traag en somber. Marthe zette het dienblad op het bijzettafeltje, pakte een paar kaarsen en stak ze aan. Deed haar schoenen uit. Toen ze daarmee klaar was, zat hij haar nog steeds aan te staren. Het was laat, en hij had vast meer gedronken dan zij, maar het voelde ongemakkelijk. Lag dat aan haar? Ze twijfelde of ze weer bij hem op de bank moest gaan zitten. 'Is er iets?' zei ze.

'Niets,' zei hij. 'Ik zit een beetje te dromen.' Hij zette de gitaar terug op de standaard naast de bank.

'Kies maar een smaakje,' zei Marthe. Ze ging naast hem zitten, maar niet tegen hem aan.

Randy pakte een theezakje uit de doos, trok het papiertje eraf en haalde het label los. Hij liet het zakje bungelen op ooghoogte en bestudeerde het kritisch. 'Je woont hier niet alleen, hè?' zei hij.

'Sorry?'

'Die gitaar is niet van jou. En ik zie wel meer dat niet van jou is.'

Marthe keek om zich heen en probeerde te zien wat hij zag. En inderdaad: waar ze ook keek, Isobel dook op. Haar boeken. Haar prullaria. Haar vingerplant. Ze moest nodig eens opruimen. Dingen weggooien. Ze zag hoe Randy zijn voorhoofd omklemde en zijn hand naar beneden trok, langs zijn wangen en baard. Wat een invoelende man was hij. Ze besepte hoe groot zijn handen waren, hoe warm en sterk die moesten zijn, en wilde niets liever dan ze om haar borsten voelen. Ze duwde hem licht tegen zijn schouder. 'Ga je mee naar bed?' zei ze. 'Ik ben van gedachten veranderd. Maar je mag niet in me, aanraken only.'